
*Максим Кисельов,
аспірант,
Академія праці, соціальних відносин і туризму, м. Київ, Україна*

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ЕКОУПАКОВКИ ДЛЯ
ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ: МІЖНАРОДНИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ**

Метою дослідження є аналіз ключові тенденцій розвитку ринку екологічної упаковки для харчових продуктів у глобальному вимірі та в Україні. Здійснено

порівняльний аналіз законодавчих, технологічних і споживчих аспектів розвитку екоупаковки в Європейському Союзі та Україні. Представлено динаміку зростання українського ринку, а також виявлено основні бар'єри та перспективи його трансформації відповідно до принципів циркулярної економіки.

Активізація екологічного дискурсу та посилення міжнародного законодавства зумовили стрімкий розвиток технологій екологічного пакування у харчовій промисловості. В умовах євроінтеграції Україна також демонструє поступове наближення до стандартів сталого розвитку. Основна мета цієї роботи — проаналізувати ключові вектори змін на ринку екоупаковки та виявити специфіку українського контексту.

Метод дослідження базується на компаративному аналізі, огляді нормативно-правових актів, статистичних даних та публікацій фахових джерел, а також візуалізації динаміки ринку.

У процесі дослідження було встановлено основні тенденції розвитку світового ринку екоупаковки для харчових продуктів:

Інтенсифікація використання біорозкладних матеріалів. Спостерігається широке впровадження у виробництво пакування полімерів біогенного походження, зокрема полілактиду (PLA), полігідроксиалканоатів (PHA), матеріалів на основі крохмалю, целюлози, а також сировини рослинного та грибного походження. Такі матеріали мають здатність до розкладання в умовах компостування та не утворюють токсичних залишків.

Оптимізація процесів рециклінгу. Виробники пакування переходять до використання моно-компонентних матеріалів, які краще піддаються переробці, спрощують логістику сортування та зменшують навантаження на інфраструктуру вторинної обробки. Водночас активізується маркування відповідно до міжнародних екологічних стандартів (FSC, Recyclable, OK Compost).

Мінімізація матеріаломісткості пакування. Зменшення ваги, товщини та об'єму пакування досягається шляхом вдосконалення конструктивних рішень та застосування інноваційних легких біополімерів. Актуальним також є розвиток моделей багаторазового використання тари (reuse-підхід), що забезпечує циклічність життєвого циклу продукції.

Вплив державного регулювання. Законодавчі ініціативи у ЄС, США, Канаді та інших країнах сприяють формуванню обмежувальних норм щодо одноразової пластикової упаковки, запровадженню податків на неекологічне пакування та обов'язковості екологічного маркування. Ці заходи стимулюють трансформацію ринку в бік сталих технологій.

Еволюція споживчої поведінки. У контексті зростання екологічної обізнаності споживачів зростає попит на товари з «зеленим» пакуванням. Це формує нові вимоги

до прозорості ланцюга постачання, сталого брендингу та соціальної відповідальності компаній.

Інновації функціонального призначення упаковки. Розвиваються концепти активного та інтелектуального пакування, здатного впливати на збереження харчових властивостей продукції, інформувати про термін придатності або умови зберігання. Зокрема, ведуться дослідження у сфері їстівної упаковки з біополісахаридів.

Розширення корпоративної екологічної відповідальності. Компанії все частіше інтегрують принципи ESG (Environmental, Social, Governance) у свої стратегії, звітують про сталий розвиток та інвестують у розвиток екологічно безпечних рішень для пакування.

Проаналізуємо тенденції розвитку ринку екоупаковки для харчових продуктів в Україні.

Стосовно нормативно-правового регулювання ринку варто зазначити, що у 2021 році в Україні було ухвалено Закон №2051-1 "Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України", що стало важливим кроком у напрямку зменшення забруднення довкілля одноразовим пластиком. У 2023–2024 рр. активізувались законодавчі ініціативи щодо: впровадження системи розширеної відповідальності виробника (РВВ), переходу на цифрове маркування та гармонізації українського законодавства із вимогами ЄС, зокрема директивами щодо пакування та відходів пакування (94/62/EC).

У 2020-2024 рр. в Україні значно зросла чисельність виробників, які спеціалізуються на виробництві біорозкладних пакувальних матеріалів на основі крохмалю, целюлози, а також вторинного паперу.

Вітчизняні підприємства впроваджують технології переробки пластику, створюють паперову упаковку з високими бар'єрними властивостями для заміни поліетилену в харчовому сегменті.

Частка імпортованої екоупаковки все ще залишається значною, зокрема з країн ЄС (Німеччина, Польща, Італія) та Китаю.

Споживчі тенденції. За результатами опитувань, близько 60–70% українських споживачів схильються до вибору товарів з екологічним пакуванням, якщо ціна не перевищує альтернативу на 10–15%.

Зростає популярність zero waste ініціатив, зокрема в сегменті молоді та у великих містах (Київ, Львів, Харків).

У вітчизняних супермаркетах дедалі частіше з'являються паперові або багаторазові торбини, пакування з маркуванням "eco-friendly" або "biodegradable".

У таблиці 1 узагальнено результати порівняльного аналізу основних характеристик ринку екоупаковки для харчових продуктів в Україні та Європейському Союзі.

Порівняльний аналіз основних характеристик ринку екоупаковки для харчових продуктів в Україні та Європейському Союзі

Показник	Україна	ЄС
Наявність законодавства про заборону одноразового пластику	Частково запроваджена (з 2021 року)	Діє в усіх країнах-членах
Система розширеної відповідальності виробника (РВВ)	У процесі впровадження	Функціонує в більшості країн
Розвинена інфраструктура переробки екоупаковки	Обмежена, концентрована у великих містах	Розвинена та систематизована
Промислове компостування біорозкладної упаковки	Майже відсутня	Наявна в багатьох країнах (DE, FR, NL)
Поширеність екоупаковки в ритейлі	Зростаюча, але обмежена	Широко поширена
Попит споживачів на екоупаковку	Середній	Високий
Наявність стандартів сертифікації біорозкладності	Відсутні національні стандарти	Існують єдині стандарти (EN 13432 тощо)

Вважаємо, що основних бар'єрів розвитку ринку екоупаковки для харчових продуктів в Україні є: недостатня кількість підприємств із промисловим компостуванням та нерегульована система поводження з біорозкладними відходами суттєво стримують впровадження певних видів екоупаковки; відсутність єдиного національного стандарту щодо біорозкладності ускладнює сертифікацію та верифікацію продукції як "еко"; низький рівень екологічної освіти населення зменшує ефективність державних та приватних ініціатив щодо переходу на сталі пакування.

Водночас, перспективи розвитку ринку виглядають оптимістично завдяки активній інтеграції України до Європейського Союзу та впровадженню Європейського зеленого курсу (European Green Deal), що передбачає перехід на циркулярну економіку, де екоупаковка відіграє ключову роль. Очікується поживлення розвитку публічно-приватного партнерства в галузі сортування, переробки та виробництва екологічної упаковки.

В умовах післявоєнного відновлення України значна увага буде приділятися сталим практикам, що створює можливості для інвестицій у "зелені" технології пакування.

Встановлено, що ринок екоупаковки в Україні перебуває у фазі трансформації. Для його сталого розвитку необхідні комплексні законодавчі, економічні та освітні заходи, синхронізовані з європейськими практиками.

Література

1. Directive (EU) 2019/904 of the European Parliament and of the Council on the reduction of the impact of certain plastic products on the environment.

2. Закон України №2051-1 "Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України" (2021).

3. Ellen MacArthur Foundation. The New Plastics Economy: Rethinking the future of plastics (2016).

4. European Commission. A European Strategy for Plastics in a Circular Economy (2018).

5. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Офіційні повідомлення та екологічні ініціативи (2021–2023).

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

**МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**РОЗВИТОК БІОЕНЕРГЕТИЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ В СІЛЬСЬКОМУ
ГОСПОДАРСТВІ**

07 - 08 березня 2025 р.

м. Київ

УДК 620.9:63

Розвиток біоенергетичного потенціалу в сільському господарстві: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ., 07-08 березня 2025 р.). – К.: Видавництво «Наукова столиця», 2025 – 172 с.

Відповідальний за випуск д. е. н., професор **М. П. Талавира**

Відповідальність за достовірність матеріалів несуть автори.

© Національний університет біоресурсів і
природокористування України, 2025